

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. hod.

Expedice se nachází v obchodnictví v musikáliích **Ludevita Fleischera** v Praze v železné ulici.

Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za řádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 60 kr., celoročně 3 zl. 20 kr.

S poštou: půll. 1 zl. 80 kr., celor. 3 zl. 60 kr. r. č.

Pro státy německé: půlletně 1 tol., 8 nov. gr., celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Nakladatel :

Ludevít Fleischer.

Památní list Václava Tomáška o duchu a pojmutí české národní hudby.

Jaké náhledy důmyslný náš Václ. Tomášek o české národní hudbě měl, o tom podává nejpatrnějšího důkazu památní jeho list o duchu a pojmutí české národní hudby.

Tomášek, nadán jsa nejjemnějším sluchem a smyslem pro prostonárodní hudbu, byl toho náhledu, že i v české hudbě jisté ústní podání (tradice) žije, kteréž z dřívějších století k nám zaznívá, jehož slovanská původnost se zapřítí nedá a kteréž ještě podnes v národních nápěvích se dokázati a od každého, jenž v tom zasvěcen jest, obnoviti se nechá.

Tato právě tak nová jako důmyslná odtažitost (abstrakce) nadchnula mistra Tomáška již v prvních letech jeho uměleckého tvoření, kdež co skladatel písní chvalného jména a obliby došel. Götheovy písně, které on do hudby uvedl, dýchaly svěžest a bezprostřednost, kteréž žádný tehdejší skladatel nedosáhl, a kteréž Götha pravdivým obdivováním naplnily, zůstanou „Rybář“ a ještě více „Král v Thule“ věčnými mistrovskými kusy v druhu tomto.

Již r. 1815 uvedl Václ. Tomášek jedenáct českých písní Hankových a r. 1836 ještě šest ostatních téhož básníka do hudby. Avšak to byly takřka jen propravné záchvěvy jeho národního básnického ducha, v nichž částečně ještě bez sebezapření manýře lyrickým skladbám obvykle věren zůstal. Teprv když se Tomášek odvážil, několik písní z „*Rukopisu Kralodvorského*“ komponovati, odtrhl se od všeho nabytého a založil *nový druh zpěvů*.

Když Vác. Tomášek svému příteli *Hankovi* první skladby Kralodvorských písní předehrával a zpíval, byl sám mistr jimi uchvácen. *Slovanský živel* v těchto písních překonal ho samého; cítil, že byl něco zcela neobyčejného a snad i nenapodobitelného utvořil, a zíral jaksi tesklivě a zoufanlivě kolem sebe, zdaž mu také v pravdě lidé rozumějí.

Velmi trefně praví V. Hansgirk *) v tomto ohledu: „Nový pramen své síly uspůsobící nabyt *Tomášek* v slovích staročeské národní písně. Náleží-li jiným zásluha, že písně *Rukopisu Kralodvorského* ze ssutin a zetlení vytáhli, zasluhuje *Tomášek* všechnu čest a chválu, že některé z těchto písní

lidu takřka navrátil a je z rukopisu do kruhu rodin přenesl, kdež je před mnoha stoletími as s jinými nápěvy předkové naši zpívali.

Skladatel byl si ale též ceny svého útvaru a příčiny toho vědom. Co znalec slovanské národnosti, ku kteréž náležel, co hlubokomyslný umělec a výtečný estetik, byl sám jasně přesvědčen o umělecké intenci, která jemu při těchto útvorech vodítkem byla a jelikož i s pérem dobře zacházeti uměl, napsal k ním vydavateli a nakladateli Vác. Hankovi v *české řeči* důvěrný úvod, jenž takto zní:

„Přehlédneme-li“ — píše *Tomášek* — „říši tónů v národní hudbu uloženou, domníváme se, že se v chrámě bohů nalézáme, a my se kocháme s těkavou dychtivostí v oceanu modulací, které nelze nikdy vyčerpati. V poesii nalezeny jsou „Hlasy národů,“ *) v malířství rozeznáváme rozličné školy, v stavitelství jisté formy slohu; kdož pak ale *urovnal hudbu dle národů?* A přec je hudba jedno z nejstarších umění, které má svou vlastní historii a ještě podnes z tohotéž prazdroje čerpá, jako před stoletími. Gotický stavitelský sloh a staroněmecké malířství udržovaly se po celý středověk; což pak jsme my ničehož od hudby předků svých nedělili? Zvukové hudby odšumí s okamžikem, v kterémž je slyšíme a naši hudební patriarchové, kteří první (a přirozeným způsobem církevní pouze) skladby byli zaznamenali, sotva před XIV. stoletím počínají. Jak zpěv válečný Germanů, jak písně Nibelungů, jak básně Ossiana, romance Cida atd. zněly, již více nevíme. A kdo slyšel nápěvy, které naše Kralodvorské lyrické a epické zpěvy provázely? A tyto básně byly přec *zpěvy?* Budiž tomu, že tyto melodie současně se slovy do moderních archivů hozenými utichnuly — zahynouti přece nemohly! Též v hudbě žije ústní podání; avšak ono jest výsadou pastýřů, salášníků, žneček a vinařů. Člověk musí jim pozorně naslouchati, jak jejich tónové stupňování a padání pravidelně a charakteristicky se opakují, aby na stáří, takřka gotiku takových zpěvů uvěřil. Některý český národní nápěv trvá v uslechtilé transfiguraci, v chorály a duchovní písně změněný, ustavičně dále a v mnohých starých vlasteneckých písních vojenských nacházejí se as názvuky ještě v pochodech naší polní hudby,

*) Tak pojmenoval jak známo Herder (od něho sebranou) sbírku národních písní všech národů.

*) V almanahu „Libuša“ roku, 1855 str. 207—208.

„Záleží to jen v tom, abychom jemným sluchem národním živel všude rozeznali. A jelikož to bylo mým zá-
městnáním, ano integrující částí mých uměleckých studií,
bych se dopídl onoho národního živlu v hudbě své vlasti:
cítím se být spůsobilým, že mohu českým slovům Kralodvor-
ského rukopisu rovněž specificky český nápěv a harmonii
podložiti. Mohu se při tom jen na svůj vytříbený sluch a
na svůj nezkalený národní cit odvolati; ale oba mi praví:
Tys dobře slyšel a pravdivě cítil!“

Z tohoto krásného a duchaplného vyznání Václ. To-
máška vyplývá mnohé nové vysvětlení pro zpytování hudby
a jako v Čechách, tak také u jiných národností dají se upo-
třebiti výborné náhledy Tomáškovy. Ano, není pochybnosti,
že dalším provedením těchto zde naznačených ideí historie,
krasověda a kritika hudebního umění nového základu by
dosáhla.

Vše, co Tomášek započal, spracoval svědomitě, i byby
jej to bylo sebe více namáhání a času stálo. Tak také si
předsevzal malý výběr nejkrasších a nejjadrnějších církevních
písní udělati a je v původnost jejich uvést. Rudolf hrabě
Černín chtěl sbírku tuto skvostně vydati. Tomášek prohlédl
k tomu cíli všechny známé kancionály a porovnával vybrané
písně; avšak mezi tím časem zemřel jeho mecenáš.

Též k národním písním obrátil *Tomášek* svou pozor-
nost, Často stával v čas slavnosti svato-Janské na Hradča-
nech u pouličních zpěváků a dovedl, když dobré hudební
zpěváky našel, národní živel dokonale oceniti a výborné po-
známky o tom dělati.

Tomášek dal svému příteli Hankovi tento rukopis (ne-
boť Hanka sbíral tehdejší národní písně české), avšak Hanka
sdělil svou kořist Fr. L. Čelakovskému, jenž se též sbí-
ráním písní zanášel.

Čelakovský přijal slova písní do své sbírky; avšak
nápěvy, tyto mnohem dražší klenoty i s Tomáškovými no-
tami a krasovědeckými poznámkami přišly bohužel k ztracení.

P. A. K.

Stručný dějepis varhan.

Slavnostně varhany se rozléhají,
jich zvuk je vyšším věcem zasvěcen,
ku zbožným písním srdce rozhárají,
a s lidmi cítí radost, bol i stén;
nevěště u oltáře zvučně znějí
a s truchlícími u mar bolně pějí.

K podivuhodným vynálezům ducha náleží bez odporu
vynalezení *varhan* — této zázračné stavby pln hlasů všeho
živoucího. Jako jednoduché zvuky zvonů nejrozmanitější po-
city lidské mysli s to jsou povzbuditi, tak jsou i v umělé
stavbě varhan tóny všech nástrojů sloučeny a varhany jsou
tak jako zvony s křesťanským náboženstvím nerozlučně spo-
jeny. Brzy hřímají jako hrom jejich tóny, brzy vzbuzují
svými nadzemskými tóny v člověku víru v jediného Boha,
jehož hlas v hřímajícím hromu zem otřásá, jenž ale také

v jemném šumění vánku se jeví. Varhany se svou podivu-
hodnou rozmanitostí jsou s to, uchvátit každý cit zbožné mysli
a povznést duši k neskončené bytosti. Varhany souhlasují
se smutečným nářkem těžce zkoušeného srdce a jejich něžné
tóny vnikají hluboce do něho; ony souhlasí ale také s chva-
lozpěvem shromážděné obce a slavnostně zaznívají velebnými
tóny jejich zbožné zpěvy díky všemocnému tvůrci. Kdo jim
ale propůjčil takové síly, že útroby lidské tak proniknouti
dovedou? Kdo jim věnoval řeč, která tak k srdci mluví?
— *Člověk* — a jeho důstojnost skví se v slavnostných zvu-
cích varhan. Avšak lidský duch nevytvořil najednou tuto
podivuhodnou stavbu; staletí uplynula, než varhany ve své
dokonalosti zde stály. A jak povznesly se poznenáhla k do-
konalosti, kterouž na nich nyní obdivujeme? Tuto otázku
zodpovídá stručný dějepis varhan.

Původ a vynález varhan jest temnou rouškou zahalen,
avšak jest velmi pravdě podobno, že první myšlénku k tomu
podala jednoduchá, pastýřům již v šedé starověkosti známá pí-
šťala z rákosí. Při častějším užívání této píšťaly zpozorovalo
se, že dlouhá píšťala hlubší — krátká že vyšší tón vydává;
a toto zpozorování přivedlo lidi k tomu, že píšťaly rozličné
délky seřadili a mezi sebou spojili, odkud *Panova píšťala*
původ svůj vzala. Později přišlo se na myšlénku, aby se
rozmanitými zařízeními pouštěl vzduch do píšťal. Zasazeno
bylo několik takových píšťal do měchu, který rukou byv
stlačen, vzduch do píšťal hnal, čímž vynalezeny jsou *dudy*.
Zkoušky s dudy předsevzaté vedly k vynalezení nástroje,
který varhanám se podobal. Vyměnil se totiž kožený měch
za dřevěnou skříň s vyřezanými dirami, do kterýchž se pí-
šťaly zasadily. Mezi tyto udělali zásuvky, kterými se vzduch
k píšťalám přivádí aneb zadržuje a které od hráče pomocí
klaves napřed přidělaných otevřítí se mohly. Ku skříni upev-
něna byla *větrovnice*, do které buď varhaník sám aneb
někdo jiný foukal. Není pochyby, že se konaly podobné
pokusy, anto se na uměleckých dílech nejstarší doby patrné
stopy těm podobných nástrojů nalézají. Takové a podobné
nástroje zcela hodily se k tomu, aby poskytnouti mohly pří-
ležitost k vynalezení *varhan*. Jiní odvozují vynález varhan
od nástroje našim varhanám zcela podobného, totiž od *vod-
ních varhan*. Nástroj tento obsahoval řadu píšťal, vě-
trnici, a hráno naň pomocí klávesnice. Voda sloužila k tomu,
aby protitlak vzduchu v rovnováze se udržel, což v našich
nynějších varhanách pomocí závaží se děje, které na měchy
se klade. *Eusebius*, slovník matematik v Alexandrii, vyna-
lezl prý již 120 let před Kr. *varhany vodní*. Dějepis o tom
se nezmiňuje, že by tehdejší takových varhan v kostelích bylo
bývalo; byly pouze vlastnictvím císařů a králů, v jejichžto
palácích co umělecké dílo se ukazovaly, a upotřebováno jich
k dvorním zábavám. Vůbec nemůže se vynalezení varhan,
které s našimi větší podobnost mají, do dávné minulosti
klásti, a jisto jest, že až do 17. století křesťanského leto-
četu zúplna neznámy byly.

(Pokračování.)

Ifigenie v Aulidě.

Já vtisknu plný krásný věnec svůj
na velké čelo mistru šlechtnému.

Göthův Tasso.

Ty posvátná záře vyšší hudby, jak šťastná jest hlava, nad níž se skvěle rozprostíráš! Tvé paprsky jsou mocným kouzlem a zapuzují roje všedních lidských bolestí a postavy tebou ozdobené kráčí po kostrbaté půdě naší země a temnotou její noci; ony neklopýtají a před jejich bystrými zraky mizí všechny stíny.

„Samota uprostřed nejhlučnějšího života jest teprv pravou samotou.“ To si as tiše pravily jednotlivé skvělé zjevy, jejichžto zraky za líbezného dubnového odpoledne upřeny byly na vážného dumajícího muže, jenž na malé židli v květnatých zahradách Versailleského parku spočíval. Jeho obličej byl od hemžícího-se lidu obrácen; na vysokém jasném jeho čele značil se světlý znak neobyčejného genia; jeho volné modré oči neoslepovala zář sluneční, a jakési nebeské nadšení pohrávalo kolem jeho ušlechtilých rtů. Muž ten byl oděn jednoduše, ba skoro nedbale a oděv jeho kontrastoval již prostou šedivou barvou nápadně od dosti bohatě vyšíváného kroje tehdejších dvořeninů francouzských, neboť se psal právě rok 1779 a Ludvík XVI. panoval nad krásnou Francií.

Nescíslní prochazeči, valivše se jako rojící-se včely semo tamo přicházeli, sedali, hovořili, koketovali a se smáli, nevšímajíce si skoro ani neobyčejného cizince; vyšňořené prodavačky fialek, které jako komáři každého okoloidoucího přepadly, nedůvěřovaly se více na muže dle zdání zkamenělého více dotíratí, nepohlédly naň, aniž se na něho více pousmály. Poznenáhla přestávalo hemžení lidu, tišeji bylo v zahradách, i švitořivé hlasy dětské se poznenáhla utišovaly; paprsky sluneční zmíraly, tmavějším stal se blankyt nebes, krásou jarní opojení ptáčekové vraceli se ve svá hnízda a konečně utichlo kolem zcela všecko. Tu se vzchopil ze svého místa pomalu i onen osamělý muž a chtěl se ubírat nazpět domů; avšak zabrán jsa v myšlénkách, zrakem do výšky upřeným, zbloudil na cestě ku bráně a vcházel vždy hlouběji do parku. Tam to bylo však plno kouzel a půvabnosti, zdálo se, jako by Vesna milostná se v tyto husté chodníky, loubí a křoví byla ukryla; všude to květlo a zavánělo, vodometry vypravovaly bublající své milostné báchorky a bílé mramorové postavy bohův zíraly pokradmo zeleným listím.

Pocestný se zastavil a usmíval jako v snění; však nebyla to nádhera divotvorné zahrady, jež blažený úsměv na rty jeho vykouzila; vycházel z nejhlubšího klidu duše — zdálo se, že sladké myšlénky jej unášejí. Zdvihl brzy ruku, brzy ji zase hbitě pustil; při tom kvapně semo tamo přecházel, bručel nejprve tiše, potom vždy hlasitěji melodii: — bylť to jemný, významný nářek. Na to se zasmušil významný jeho obličej, táhlo se to po širokém jeho čele jako bouře, oči metaly šlehající blesky, a plným daleko zaznívujícím hlasem zpíval následující recitativ:

„Spěj tam hledat smrt rukou otcovou!
půjdu tam k hrůznému oltáři za tebou! —
schromím tam ruku, jež ti hrozí.“

Potom zafal ruce, pyšná jeho postava zprímila se v celé své výšce, hbitě vyzdvihl ruce a zpíval s dojímavou náruživostí a se vznešeným hněvem:

„Hněv můj jej brzy zasáhne,
vytasím naň meč, meč své zloby,
a oltář, jež křivě tu zdobí,
páže má ve prach uvrhne.“

Tu se náhle vyřítili dva hřmotní švýcarští vojáci ze křoví jako dva zuřící tigrové, chopili rozčilence za ramena a obsypali jej francouzskými a německými nadávkami.

„Padouchu!“ — zahřměl jeden v lámané němčině — „ty pozvedáš ruku proti zámku Ludvíkovu? Chceš krále mečem zavraždit? — chceš i chrám svatý zničit a rozkotati oltář Páně?“ —

„A zde“ — zuřil druhý — „rozšlapuje bezbožník záhony tajného parku královského, rozšlapuje fialky a i „les jolies marguerites.“ Pryč, pryč s ním do vězení!“

Přepadený byl několik okamžiků zcela pitomý; němě a s významem největšího úžasu upřel zrak svůj na stihatele, udiveně pohlížel na květiny, jež byl nohou svou zničil; konečně rozložil se jakýs úsměvek v tazích jeho.

„Nuže tedy“ — pravil pokojně obrovským odpůrcům, kteří každý jeho pohyb s podezřením stopovali — „vlečte mne, kam chcete! avšak nejdříve žádám, abych předveden byl před královnu; jí se chci zodpovídati.“

Vojáci si dali pokradmo znamení, kteréž patrně jevílo, že pochybují o rozumu svého zatčence, přisvědčili mu a malý tento hlouček již se odtud odebíral.

Právě přicházeli do zámeckého dvora, když do něho také vjížděl bohatě pozlacený kočár, do něhož zapřaženi byli čtyři silní bělouši, jichž hlavy drahými modrými chocholy zdobené byly a před branou zámku zastavil. Dvírka se rozlítla, úslužná ramena a ruce přijaly něžnou postavu ženskou, jež se vděkupně z půvabného, drahými kameny a modrým aksamitem zdobeného sedadla vymrštila. Černý aksamitový klobouček s vlajícími péry vznášel se na ozdobné a kadeřené její hlavince, růžový atlas a krajky zahalovaly krásné její tělo. Zařící tento zjev byla *Marie Antoniette*, královna francouzská.

Mezi tím, co se zavalitá průvodkyně vladárky těžce z kočáru valila, zpozorovala svěží královna zvědavě se ohlížeje, onoho záhadného vězně, jehož se právě pěstě Švýcarů pevněji chopily.

„Co se to tam děje?“ volala kvapně v německé řeči, na práhu brány prodlévající.

Při střibrozvuku hlasu toho pozvedl zatčenec pyšně hlavu svou a radostně se usmíval; slabý výkřik vyvinul se z růžových rtů královny.

„*Mistře Glucku!*“ — zvolala radostně rukama mu

kynouc — „milý Glucku, kdo se zde opovažuje svobodného genia v říši mé poutati?“ — Gluckovy oči zářily; na pokynutí Marie Antonietty vzdálili se ohromení Švýcaři.

„Pojďte, mistře, následujte mne!“ — pokračovala královna. — „Teď mi neuklouznete! Nyní budu já Vaši strážkyní. Vypravujte mi spěšně, co Vás přivedlo v takovém podezřelém průvodu k bráně zámku našeho, a prodlete hodinku v komnatách bývalé své žákyně.“

Takto mluvíc letěla po schodech kobercem potažených tak hbitě, že jí Gluck sotva postačiti mohl. Obtížné služebnictvo zůstalo udiveně na dané znamení pozadu, Marie Antonietta kráčela spěšně se svým němým průvodcem mnohými zlatoskvoucími nádhernými komnatami, otevřela pak tapetové dvěře, a oba vstoupili do malého, utěšeného pokojíku, odkud čarovná byla vyhlídka do krásné zahrady.

„Kněžno!“ — zvolal Gluck patrně překvapen — „totof jest komnata naší milované arcivévodkyně Marie z císařského hradu ve Vídni! Jaký to div divoucí!“ —

„Poznáváte ji?“ — odvětila královna pohnuta, podávajíc mistrovi měkkou židli. — „Pojďte, posadte se ke mně!“ — pokračovala s čarovnou půvabností a srdečností, — „mluvme o milé naší Vídni, — není-liž pradva, Glucku? Nyní jsem, jak dlouho zde prodléváte, jen veselou, bezstarostnou, šťastnou princeznou Marií, miláčkem spanilé císařovny matky a neobratnou žákyní velkého mistra Glucka.“

Mezi touto řečí odložila červený pláštík a klobouk a stála nyní v bledomodrém oděvu hedbávném, s květy pomerančovými a růžemi na prsou, přerokozně před bývalým svým učitelem. Potom se uvrhla na pohovku, vložila malé nožky mile na aksamitovou červenou podnožku a pokračovala: „Ach Glucku! jak velice jsem toužila v tichosti po Vás, bych zcela nenuceně hovořiti mohla s vámi o časech minulých, když jsem se dověděla o příchodu vašem do Paříže! Avšak mrzuté slavnosti dvorní mi naskrze nedovolily, zadost učiniti přání srdce svého. Neviděla jsem Vás od té doby více, kde jste se v oné hodině audienční představit dal králi, a mně list z Vídne přinesl. Tenkrát bych Vás ani byla v dvorním Vašem oděvu nepoznala; musela jsem se ale skrytě smáti, když jsem viděla pyšný váš pozdrav, který se špatně hodil k obleku Vašemu; na tomto nepatrném pohnutí hlavou, jenž všechny naše dvořeniny do rozpaků přivedl, poznala jsem našeho Glucka. Nyní se mi však líbíte mnohem lépe; v prostém tomto oděvu shledávám zase obraz přísného učitele svého.“

„Nejmilostivější arcivévodkyně!“ odvětil mistr roztržitě, — „bylyť to přece rozkošné hodiny, které jsem v důvěrném modrém pokojíku princezny v hradě císařském ve Vídni prožil, a Marie Antoniette byla zcela pozorná, učelivá žačka, zvědochtivá a neunavná jako málo která dáma.“

(Pokračování.)

Feuilleton.

Dopisy z Čech.

Z Čáslavi. (Výroční zpráva zpěv. spolku „Kováře.“) Posledním květnem ukončen jest třetí rok trvání zpěv. spolku „Kováře.“ Rokem tímto nabyl spolek nových sil, tak že mu snaze bylo dostáti účeli vytknutému, ač dosti překonati musel obtíží, kteréž mu z neblahých poměrů domácích vzešly. Tuhý tento zápas s odpůrci zpěvu národního vyplašil mnohou dobrou sílu spolku; mnozí, pečliví jsouce vlastních zájmů osobních, vystoupili ze sboru, bojíce se i dále kráčet muzně za účelem, jehož se spolek s nemalou obětavostí domáhá. Než ač zeslaben spolek ztrátami tolikými, neochábla přece činnost jeho, ano úsilovnou snahou údů pozůstalých dostal nejen úplně úkolu svému, ale dobyl sobě chvalného jména u spolků bratrských, vysílaje ze svého středu členy ku všem slavnostem národním. Řádných zábav uspořádal spolek v tomto roce pro přispívající své členy patero. Mimo to uspořádal „Tylem“ a „Dobroslavem“ tři velké akademie v Čáslavi, na Horách Kutných a v Kolíně; podnikl též výlet na Tisí skálu. Při národních slavnostech zúčastnil se spolek více méně členy a sice v Poděbradech při společném koncertu, na Kunětické hoře blize Pardubic, v Borové při odhalení památní desky na rodinném domě Havlíčkově a v Hořehovsi při odhalení památní desky Hankovy. Taktéž účinkoval spolek velmi často při hudbě chrámové, pohřbech, divadle a p. Dílem dobrovolnými příspěvky a dílem čistými výnosy jednotlivých zábav zakoupeno letošního roku piano pro spolek; účet a

veškeré příspěvky uveřejněny jsou v druhém oddělení této zprávy. Spolek čítá nyní 24 výkonných údů domácích, 12 vůkolních, pak 130 přispívajících a 7 čestných. Co hosté účinkovali při zábavách, spolkem uspořádaných, v tomto roce: paní Marie Falbrechtová, slečna Aloisie Hlaváčková, a pánové Karel Gerber, František Kaván a Josef Klimeš. Příjem zpěv. spolku obnášel roku 18⁶²/₆₃ 337 zl. 69 kr.; vydání 342 zl. 34 kr. Vydání převyšuje tedy příjem o 4 zl. 65 kr. Zpěv. spolek zakoupil si piano za 440 zl. r. č. z dobrovolných příspěvků a z výnosů rozličných akademií, které 410 zl. vynesly. Zbývá tedy ještě nedoplatek 30 zl., kterouž částku bez úroků zapůjčil pan advokát a poslanec Jos. Zikmund. Voláme třikrát Sláva! všem pánům a dámám, kteří k zakoupení piana přispěli. Výbor zpěv. spolku „Kováře“ skládá se z následujících pánů: J. L. Mašek předseda, Josef Kuthan, místopředseda; Em. Klier, ředitel; Alb. Mayssl, jednatel; Ferd. Falbrecht, pokladník; Jos. Rössler a Ant. Brabenec, výborové. A. M.

Z Chrudimi, 1. července. (Slavnost svěcení praporu.) Za všeobecného napnutí se přiblížil památný den slavnosti svěcení praporu našeho „Slavoje.“ Již 28. m. m. zaskvělo se celé město v rouchu svátečním. Všudy vlády různobarevné prapory, domy vkusně zdobené, velkolepé brány vltací stavěny. K večeru počalo se již množství hostů sjížděti a čilejší ruch zaproudil celým městem, když městský hudební sbor městem táhl. Za jitra dne slavnostního již se plnilo celé

náměstí zvědavými. Četně zastoupené spolky zpěvácké se shromažďovaly v městské radnici. Na náměstí v okruhu zelených sloupů vystavena vyvýšenina k svěcení praporu a v pořadí u památné sochy zřízen oltář. Když byly spolky zpěvácké v kruhu tomto své stanovisko zaujaly, když pak hodnostové městští i kmotři praporu na vyvýšenině se rozstavili, počal ředitel P. Šimek v dlouhé řeči vykládat důležitost slavnosti a historii hudby vůbec, načež po slavném chorálu „Hospodine pomiluj ny“ prapor posvěcen a hřeby zatlukány. Když byl k oslovení starosty „Slavoje“ praporek přijal a vztýčil, hnul se veliký průvod k budově školní za chrámem, kde se měla památní deska zasadit. I zde bylo vše velmi vkusně ozdobeno a okrášleno. Byl to velmi dojemný okamžik, vždyť se kladl základ nové, bohdá že zdárné studně vědy a vzdělání! Při slavné mši sv. v chrámu Páně zapěl „Slavoj“ výtečně mši Treichlingerovu. Seznali jsme z provedení této skladby, jak výtečnými a mohutnými silami „Slavoj“ vládne, seznali jsme z provedení této skladby, jak svědomitě a výtečně je řízen a spracován. Po celém městě panoval život svěží a velmi čilý. V divadle odbývána odpoledne zkouška pěvecká. I zde jsme již mohli seznati výtečné vlastnosti p. Klimeše i co ředitele i co zpěváka. Po společné hostině uspořádán skutečně imponující tah k střelnici. V čele prapory statových spolků zpěváckých a městská hudba, a za nimi v nepřehledné řadě se ubíralo přes 500 pěvců a ohromné davy lidstva. Ve střelnici bylo vše velkolepě a velmi vkusně zřízeno, a to platí hlavně o místnosti pro produkci a zpěváky upravené. Produkce sama byla mohutností hlasů velkolepá a uchvacující. Rozsáhlý liboháj byl lidstvem a nejskvělejší společností přeplněn. Velmi krásné divadlo poskytovala stinná chodba, v níž se statní zpěváci uhostili. Došlé telegramy přijaty s bouřlivým potleskem. Celou slavnost důstojně skončila taneční zábava v krásné tančírně ve střelnici. Musíme doznati, že celá slavnost byla s nemalou znalostí a přesností uspořádána a provedena, začež zajisté slavnostnímu výboru nemalé uznání náleží. Slavnost svěcení praporu „Slavoje“ se daleko vyšinula nad slavnost místní a náleží bez odporu k nejkrásnějším slavnostem národním, ačkoliv právě v ten den uspořádaný výlet Kutnohorského „Sokola“ a výlet „Hlaholu“ do Slaného byl velkolepému rozvoji slavnosti této na úkor.

✠ Z Jáchymova. (Zastaveničko. — O b r a z. — Hornická slavnost.) Dne 18. června počil naše havířské město návštěvou z Karlových Varů Jeho Excell. vicepresident království českého pan hrabě Belcredi. Téhož dne u večer zapěl mu zdejší zpěv. spolek zastaveničko před bytem jeho v hostinci „u Drážďan“, začež mu od pana hraběte srdečný dík vzdán. — Zdejší stavitelský mistr p. Frant. Siegl zakoupil z Prahy od Kandlera velký obraz, který věnoval chrámu Páně ve vesnici „Schönwald“, odtud as půl druhé hodiny vzdálené. Obraz ten (4' široký a 8' vysoký) představuje apoštoly svatého Petra a Pavla v oblacích klečící, nad nimiž se sv. Trojice nachází. Je prý velmi vkusně malován a stál prý i s rámem 500 zl. r. č. — 4. lipna odbývalo veškeré zdejší hornictvo svou havířskou slavnost sv. Prokopa. Poněvadž k oslavení tohoto dne nemálo i hudba přispěla, předsevzal jsem si zde v krátkosti hlavní místa zmíněné slavnosti popsati, hudbu a zpěv výhradně maje na zřeteli. U večer přede dnem svatého Prokopa učiněno bylo zdejší střeleckou kapelou o 8. hod. čepobití. Druhého dne z rána probuzeno bylo o 5. hod. obyvatelstvo našeho údolí ze spánku hřmotnou střelbou z mozdířů a veselou hudbou zdejší hornické kapely. Spolu postavena u městské radnice hlavní stráž oddělením naší střelecké setniny. Po půl deváté hod. přibýlo veškeré hornictvo se svou kapelou na place před budovou horního úřadu. Jemu naproti postavila se střelecká setnina, též svou kapelou jsouc doprovázena. Nedlouho před 9. hod. odebralo se veškeré c. k. horní, okresní a berní úřadnictvo, pak osobstvo zdejší c. k. tavní, továrny na doutníky a osobstvo zdejšího c. k. lesnického úřadu, městský výbor a páni učitelé reální a hlavní školy do kostela, by zde

slyšeli hornické kázání a slavnou mši svatou. Jim následovali všichni horníci a velké množství lidu. Při mši sv. dával na kůru hornický kapelník p. J. Lorenz ml. se svou kapelou a pomocí několika pánů ochotníků Diabelliho mši do A-Dur, Preindlovo graduale C-Dur („Benedictus est etc.“), čtvero zpěv s průvodem smyčcového orchestru a Krejčího offertorium E-Dur („Domine Deus etc.“). Provedení bylo zcela zdařilé. Hlavní momenty mše sv. sprovázeny byly střelbou z mozdířů a pak pušek před chrámem stojících střelců. Po ukončených službách božích odebrali se všichni zase z kostela. Horní rada p. Walter kráček podle rady střelců, zastavil se; a veřejně vzdav všem vespolek díky za ochotné a dobrovolné vykonání, povolal setnině třikrát „sláva“, která i od ní hlučně opětována byla. Na to následovalo defilování hornictva střelců před veškerým úřadnictvem. Po ukončené paradě odebrala se většina honorace do hostince „u Drážďan“, kdež pito na zdraví zeměpána, na zdar zdejšího hornictví, havířstva a střelecké setniny. — Před hostincem hrála mezi tím střelecká kapela několik skladeb, mezi nimiž i „Divertissement“, sólo pro eufonion od p. J. Pavlise, ředitele vojenské hudební školy v Praze. Po ukončeném, velmi dobrém přednosu asi 6 skladeb odebral se i pan kapelník Lorenz do sálu, při kteréž příležitosti náš c. k. okresní pan Seidl velmi interessantní toast povolal na smířenou dvěma sokům, kapelníku tomuto totiž a střeleckému kapelníku panu Fritschovi. Oba pak sobě obaplně na zdraví píti museli. Co zatím se odpoledne zdejší ostrostřelecká společnost na střelnici bavila, odbývana byla v zahradě „u švýcarského domu“ zábava taneční, při níž hrála kapela střelecká. Slušno se zmíniti, že letos při hornické slavnosti veškeré horní úřadnictvo poprvé v havířském kroji se objevilo. Pohled na pány tyto, když stáli pohromadě, byl utěšující.

R. L.

Z Hlinska. (Zpěv. spolek. — Divadelní společnost p. Stránského.) Již dávno nebyla v „Daliboru“ zpráva z města našeho. Náš „Svantovít“ po nemalých bouřích konečně se stal spolkem skutečným. Za starostu zvolen velebný pán P. Petr Neděla, za ředitele p. Fr. Sekera, za jednale p. K. Adámek, za pokladníka p. Fr. Bureš a za obřadníka p. K. Trpkoš. Za skutečného stavu dosud vystoupil „Svantovít“ dvakrát u veřejnosti a zpíval nad hrobem zemřelého samouka českého Fr. Dřevíkovského a zastaveničko svému starostovi. Pokud nám možno z těchto výstupů souditi, myslíme, že „Svantovít“ svým časem k nemalé může dospěti dokonalosti; osvědčilť jednak dostatečnost svých sil a pak že velmi promyšleně a důkladně skladby se cvičí. Hlavně při zastaveničku nás překvapilo provedení nového právě k této příležitosti p. L. Hrušem komponovaného sboru. Sbor sám je skutečně nejzdařilejší, nám dosud známá práce tohoto skladatele vyniká i hloubkou myšlének i výtečným jich provedením. Za nedlouho bude již tomu rok, co založen spolek zpěvácký u nás a tu myslíme, že při uspořádané slavnosti nám podá „Svantovít“ nový důkaz pokroku a zdárného rozkvětu. — Od nedávna meška u nás divadelní společnost p. Stránského. Zmíníme-li se o této společnosti obšírněji, činíme to jen z hlubokého přesvědčení a veliké důležitosti společností takových vůbec pro rozvoj a rozkvět našeho života národního. Mluvit zde o významu divadla pro národ bylo by nemístné, dokládáme jen, že čím větší důležitost se stanoviska tohoto divadla přikládáme, tím větší pozornost ze působení zmíněných společností věnovati dlužno. V celku dávala společnost tato za účastenství obecnstva poměrně velmi valného 11 představení, a sice: „Savojší vystěhovalci“, „Fraska dobrá medicina“, „Statek Záhvzd“, „Vrátný z Karlína“, „Lesní pana“, „Jan za chrta dán“, „Dráteníci“, „Enšpigel“, „Slepá nevěsta“, „České Amazonky“ a „Strakonický dudák“. Nejčelnější silou společnosti byl velenadáný herec p. Říha. Jeho hra vynikala skutečně důmyslným pojmáním i promyšlením a musíme skutečně doznati, že jsme podobného umělce u společnosti p. Stránského nikdy nehledali. Pan Říha hrál téměř úlohy všech oborů, nejvíce však vynikal v ú-

lohách hrdinů a milovníků. Že společnosti celý odchod tohoto herce k nemalé škodě je a bude, poněvadž jej nově přijatý p. Hlava nikterak a nikdy nenahradí, pocítili jsme již my. Pan Hlava se až mnoho namáhá býti dobrým hercem, avšak že by právě fysické namáhání bylo základem divadelní umělosti, o tom se osmělujem skromně pochybovati, připojujice, že pan Hlava dosud se nepovzněl ani na Říhův stín. Možná, že snad svým časem bude z p. H. dobrý milovník a hrdina, avšak jeho Bíd, Germain a j. na ten čas ukládají úvaze nemilou povinnost vysloviti, že nyní ještě ani milovníka ani hrdinu p. H. představovati neumí a že společnosti p. Stranského skutečně nutné jest, poohlédnout se alespoň po slušném zástupci nejčelnějších úloh. V úlohách komických vyniká zdravým a přirozeným humorem a svědomitou hrou pp. Weizenbauer a Poklop. I ostatní členové mužského sboru dosti vyhovují požadavkům obyčejným. Z dám zasluhuje přede všemi paní Vicenová vřelého uznání. Její čarodějnice v „Jan za chrta dán“ a Kordula v Dudáku je skutečně vzorná. Pí. V. hra velmi rutinovaně a promyšleně a hra její se povždy zakládá v pravém pojmutí úlohy. V mnohých oborech vyniká také sl. Osendorfova. Sl. Poláková, ač začátečnice, osvědčila, pokud jí požádáno bylo zastupovati větší úlohy, velmi chvalné nadání, máme za to, že za dobrého cviku se propracuje k skvělým výsledkům. Úlohy prvních milovnic má hráti sl. Spurná. Neradi bez důvodu haníme, ale tím méně bez důvodů rádi chválíme. Úsudek o sl. S. může býti toliko mezi těmito hranicemi: nemůžeme ji chválit a nemůžeme ji hanět. Mn. hdy nás hra její uspokojuje, mnohdy však je jak začátečnická, že ji nemožno schváliti. Repertoar byl dosti pestrý a nebyl prost některých škvárů, jako: Enspigl a Amazonky. Práli bychom si, aby p. ředitel tyto kusy z účty k obecnstvu vyškrtl ze svého seznamu, neboť se nám zdá, že se mu snad jedná jen upřímně o pěstování umění a ne o napalování obecnstva a pak si tak vystavuje divné vysvědčení co ředitel. Myslíme, že se p. Str. jen k svému vlastnímu prospěchu o vhodné doplnění své společnosti postará, neb že by za nynějšího stavu dosáhl nárokům přísnější kritiky, naprosto popíráme, neboť v nejslabších rukou spočívají nyní nejdůležitější úlohy.

Z Pelhřimova. (Beseda. — Výlety.) Důstojně jsme slavili 25. květen b. r. co výroční den založení a trvání našeho zpěváckého spolku „Záboje.“ O deváté hod. ráno odebral se celý spolek s praporem a hudbou v čele do hlavního chrámu sv. Bartoloměje, kde se zdařile přednášela Haslingerova vokální mše do C-dur, za Graduale píseň sv. Václava, a za Offertorium výtečný „Otče náš“ od Bradského. O druhé hodině odpoledne sešla se valná hromada za příčinou volby nového výboru. Velezasloužilý náš pan starosta pan Fried, jakož i neunavený, vždy pevně a vytrvale ku předu krácející náš pan sborník Karel Matějka byli jednoduše opět zvoleni a i další výbor — ku všeobecné spokojenosti volbou doplněn; zvoleni byli: za starostu pan Jan Fried, za místopředsedu a spolu jednatele pan Jos. Řezníček, za sborníka pan Karel Matějka, za místopředsedu pan Ferd. Paulík, za účetníka pan Jos. Scheidler, za kontrolora pan Fr. Halík a za výbory pan Matěj Paulík a pan Fr. Klíma. Večer o 7. hod. odbývala se zpěvní, deklamatorní a taneční beseda. Celý spolek shromáždil se u p. starosty, odtud v průvodu hudby s praporem v čele odešlo se do sálu paní Dvořákové. Místnost tato byla velmi vkusně upravena a ozdobena podobiznami národovců jakož znakem českým, moravským a slezským, dále naším heslem: (květinami vyšívaným) „Zpěvem k srdci — srdcem k vlasti.“ Zpěvy se přednášely následující: 1. „Naše probuzení“ od Lud. Procházky. 2. Zatykač od Kückena. 3. „Děvče, já ti udělám!“ od Lud. Procházky. 4. Kalina od Vašáka. 5. „Zatoč se!“ od P. Křížkovského. 6. Šablenka. Může se směle říci, že se všechny sbory dokonale zpívaly a že se každému národovci při zapění sboru „Zatoč se,“ jakož i dalších sborů vlasteneckých radostí srdce roznítilo. Nechci o tom šířiti slov,

že veškerá zásluha přináší našemu panu sborníkovi a spolu učitel, jakož i ostatním všem pánům učitelům, kteří při našem spolku všemožně účinkují. Mezi sbory přednášeli dvě děvčata a dva páni deklamovávky dílem vážného, dílem žertovného obsahu a došly pro výbornou přednášku všeobecné pochvaly. Též nás došly telegramy z Prahy od našich jinochů tam studujících, pak od pana Jos. Řezníčka, nynějšího místopředsedy (ten čas tam meškajícího), pak od Kutnohorských, jež hloučným „sláva“ přivítány byly. Po besedě zpěvní pak následoval tanec, jenž trval až do bílého rána. Druhý den 26. v úterý po svatodušních svátcích odebral se spolek o osmé hodině ráno s praporem a hudbou v čele na poutnické místo, Hora Křemešnická nazvané, a pro zázračný v hojnosti tam prýstící se pramen vyhlášené. V tamním kostele byli jsme mši svaté přítomni, a po ukončené pobožnosti odebral se spolek na krásný trávník k lesu, kde se zazpívalo několik sborů zdařile, mezi nimi také právě pro tuto místnost se hodící „Tam na horách,“ na to pak se odbývala na témž trávníku společná hostina, na které jen co od spolku skoro 100 osob se zúčastnilo. Po ukončené hostině pak začalo všeobecné vyrazení dílem z tance, představování žertovných kousků od některých údů spolku, dílem z všelikých společenských her sestávající; mezi tím se opět zpívalo a několikrát naši vlastní — vzájemnosti slovanské — všem zpěváckým spolkům, pak našemu ctěnému panu starostovi, sborníkovi i celému výboru sláva provolávala. Také na naše mužné bratry Poláky jsme pamatovali, zařídivše při hostině dobrovolnou sbírku, jež přes 10 zl. r. č. vynesla. Po 8. hod. večer šel celý spolek pěšky s praporem a hudbou s Křemešniku dolů až na silnici, kde jsme na čekající vozy sedli a do Pelhřimova odjeli. Tak jsme jak náleží důstojně a vesele, jak to věrným Čechům sluší, slavili výroční den založení našeho zpěváckého spolku „Záboje.“ Dne 23. června, co svatvečer jmenin našeho milovaného starosty uspořádali pěvci „Záboje“ zastaveníčko s pochodněmi, zapěvše: „Hlahol“ od Bendla — „Co v srdci našem plápolá“ od Jelena — „Rekúv sen“ od Slavíka, — „Staročeská“ od Škroupa. Po ukončeném zpěvu byla několikrát „sláva!“ našemu panu starostovi provolána, načež se pak všichni rozešli. V den sv. Petra a Pavla odebral se o 2. hod. s poledne spolek zpěvácký „Záboj“ do blízkého Řečického lesa, kdež se v četné společnosti krásné pleti až do večera zpěvem, rozličnými hrami a žerty nenuceně bavil. Při té příležitosti nemohu opomenouti se zmíniti, aby budoucně každý úd spolku, pak-li mu jen trochu možno, na společných zábavách podílu bral, aby se síly spolku — jak při posledním výletu k pozorování bylo, nerozptylovaly. Abych i o budoucnosti promluvil, musím podotknouti, že hodlá náš spolek 12. července b. r. učiniti velkolepý výlet do klášterního místa Želiva, a že se na tomto výletu také zpěvácké spolky Humpolecký „Čech a Lech,“ Ledčeský „Buryan“ a Německo-Brodský „Jasoň“ zúčastní, kdežto se v tamnějším chrámu Páně Haslingerova vokální mše do C-dur naším panem Řezníčkem v český text přeložená přednese. Přípravy k tomuto výletu jsou již učiněny a podám později širší zprávu, jak se nám zdařil. S Bohem!

F. Z.

Ze Slaného. (Svěcení praporu Slanského „Dalibora“ dne 29. července 1863.) Slanský zpěvácký spolek, jmenovec tohoto časopisu hudebního, vykonal již slavnost svěcení praporu. Chtěje obsírněji o této slavnosti psáti, začínám již sobotou dne 27. června b. r., kde již bylo pozorovati neobčejnou živost v městě našem, zvláště na náměstí a v nejhlavnější ulici Lounské, kdežto se nalézá v obecním domě místnost spolková. Domy přijímaly na se tvárnost slavnostní, neboť byly okrášleny zelenými letorosty, věnci, květinami, hesly, obrazy a prapory. Mezi ozdobenými domy vyjímaly se nejpěkněji na náměstí radnice, hraběcí dům a domy dvou pp. měšťanů, jenžto byli za kmotry pozváni; kromě náměstí pak výše uvedený dům s místností spolkovou. Hesla na domích byla: „Vytrvejme!“

„Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti,“ „Sláva vlasti,“ „Ať vítězíme zpěvem.“ Místnost spolková byla opatřena nápisem „Dalibor“ z velikých červených písmen v sedmi zelených věncích, lyrou z květin a pozdravem „Vítejte nám!“ Množství praporů bíločervených vlálo na domích a nejvýše na věži u radnice. Slanská hora hlásala daleko do okolí svým ohromným praporem, že slaviti se má v Slaném slavnost neobyčejná. V neděli dne 28. června se očekávalo 15 povozů, ježto propůjčili bezplatně stateční rolníci z Humen, Hopšovic a Drnova, časně ráno u Strahovské brány, aby dovezly Pražský „Hlahol“ do Slaného, kdež byl okolo 2 hodin očekáván. Zatím lidu v Slaném neustále přibývalo. Po 12. hodině zahřměly rány z moždířů na Slanské hoře na znamení, že se hosté z Prahy již blíží. Nyní spěchal každý na pražské předměstí, aby byl uvítání hostů přítomen. Ve vsi rychlostí sešli se Slanští pěvci s hudbou domácích ostrostřelců a kráčeli s prozatímným praporem svým milým hostům vstříc. Shledání-se bylo nad míru dojmavé. Po srdečném přivítání od přednosty p. Dr. L. Wassermanna kráčeli hosté v pořádku za hudbou a prapory, v čele majíce výbor, ředitele pp. Hellera a Lukese. Při veselých zvucích hudby a hřmějící střelbě ubíral se celý zástup po náměstí až do místnosti spolkové, kdež se prapory uložily a lístky bytovací rozdávaly. Mnoho pp. měšťanů již čekalo na své hosty, aby si je domů odvedli. Tlačence byla veliká a shon po hostech nekonečný, zvláště proto, že okolní hosté pěvci v rozličných hodinách přijížděli. Ve 4 hod. odp. sešli se veškerí pěvci v Slaném meškající v hostinci „u zlatého jablka“ ku společné zkoušce, již řídil p. Heller, ředitel „Hlaholu.“ Nyní jsme se shledali s bratry svými z Prahy, Roudnice, Melníka, Loun, Rakovníka a Libochovic, úhrnem asi 150 pěvců. Po zkoušce, ježto trvala 3 hodiny, vydali se na návrh přednosty pana Dr. Wassermanna veškerí hosté ve společnosti některých dam na Slanskou horu, a nebylo jednoho, který by byl čarokrásnou vyhlídku na město a okolí, jakož i uspořádání hory samé nevychvaloval. Množství hostů v nepřetržené řadě po vinoucích se stezkách mezi stromovím a skalami kráčejících poskytovalo překvapující pohled. Na nejprůměrnější prostore zastavili se pěvci a zapěli sbor „Naprej.“ Pak stupovali výše až ke třem křížům, kdežto dosáhnoucí místa nejvyššího, zapěli na popeli pradědů stojíce, národní hymnu „Kde domov můj?“ Nastoupivše jinou cestu zpáteční, dostali se opět na předešlé prostranství a tam ještě jednou zpívali mohutným hlasem „Já jsem Slovan“ od Knahla. Na to bylo zvelebiteli dotčené hory, jindy zpuslé, nyní v krásný park proměněné, p. H. Holwegovi se všech stran provoláváno hlučné „sláva“ u jeho přítomnosti. Před rozejitím-se navrhnul přednost p. Dr. Wassermann zábavu večerní v zahradních místnostech hostince na „Lochu,“ kdežto se po kratičkém rozloučení shledali všickni hosté i domácí. Bylo to krásné a příjemné sedění za letního večera pod zeleným klenutím košatých stromů v kruhu milých přátel. Všude se rozléhal živý hovor a veselý zpěv. Zvláště poutalo na sebe všechněch pozornost několik údů „Hlaholu,“ okolo velké tabule sedících, přednesením zdařilým některých sborů, z nichž jsme slyšeli: „Hasme, hoří!“ od K. Slavíka a Quodlibet od téhož. Tamtéž přečetl pan Lukes na žádost přednosty 2 dopisy poštou večerní došlé, a to z Brandýsa n. L. a z Kutné hory, ježto nížeji doslovně uvedeny budou. Po 10. hod. v noci byl zapálen veliký ohňostroj na Slanské hoře, jenž celé město osvětloval a daleko zvěstoval slavnost zejtřejší. Takto se skončil den před slavností. V pondělí dne 29. června záhy ráno po východu slunce hrámala střelba se Slanské hory a hudba ostrostřelecká rozléhala se po náměstí ku počtě hostů, budíc Slanské obyvatelstvo ke dnu radostnému. Od časného rána hrnulo se množství lidu se všech stran. Zatím se shromáždili o 9. hodině městští ostrostřelci se svou hudbou i s horníky na střelnici a pěvci v místnosti spolkové. Před odejitím do chrámu Páně odevzdal Roudnický zpěv. spolek „Říp“ pěknou fotografii všech svých údů výkonných přednostovi Slanského „Dalibora“ p. Dr. Wassermannovi, aby ji spolek přijal na památku, začez

tuto upřímným bratrům díky vysolvuji. Před 10. hod. seřadili se pěvci a ubírali se za hudbou hornickou z Brandýska a svými prapory, za nimi pak ostrostřelci se svou hudbou do chrámu Páně. V chrámu P. seděli nejblíže hlavního oltáře kmotři a kmotry s hosty nejvznešenějšími, střední část zaujímali pěvci blíže praporů, mezi nimiž byl také nový zahalen, zpívající velký sbor Zvonařovy „Chorální mše,“ při nížto menší sbor byl na kůru umístěn. Ostatní místo vyplnilo obecenstvo domácí i cizí. Velebně a dojmavě zněly zvuky mše staročeské v gotickém chrámu sv. Gottharda, kde s asistencí sloužil sv. oběť důst. p. děkan P. Jos. Kubista. Bylo to tuším r. 1856, když jsem dotčenou mši se svými spolužáky pod řízením věhalsného skladatele p. J. L. Zvonaře, tak jak ji byl sám pro sbor upravil, u sv. Jirí na hradě Pražském zpíval, a již tehdež při prvním provedení se mi náramně zalíbila, aniž jsem byl tuším, jak krásná musí býti s tak mohutným sborem. Mnohem větší dojem musel učiniti na mne staročeský chorál, a divím se tomu, že tak zřídka kde tato dokonalá skladba od doby jejího tiskem vydání se provozovala, ač je předce všude přístupna, poněvadž se může provésti buď mužským aneb smíšeným sborem. Bohužel, že se obyčejně sahá k skladbám chatrným, které za našimi chorály daleko stojí! Po pozdvihování provedl menší sbor „Kristus, příklad pokory.“ Po skončené mši sv. odebral se veškerý shromážděný lid v průvodu slavnostním k soše nejsv. Trojice, kdež byl přičiněním p. Hůly, měšťana Slanského, skvostný oltář postaven, v tomto pořádku: střelcův sbor s hudbou, horníci a opět kmotři a kmotry, velebné duchovenstvo, výbor „Hlaholu“ a hodnostář druhých spolků, pak veškerí pěvci a konečně obecenstvo. Sbor ostrostřelců tvořil stranu jednu, horníci druhou. Po stranách oltáře nejblíže byla sedadla pro kmotry a hodnostáře, střed zaujímali pěvci, za nimi pak stálo obecenstvo. Ač byl zástup nepřehledný, nastalo ticho hrobové, když začal zpěv velebný, „Sv. Václave.“ Na to řečnil veled. p. P. Hubínek, farář Tuřanský, známý co nadaný řečník a horlivý kazatel, objasniv jadrnými slovy účel slavnosti a význam zpěvu. Pak se vykonávaly obřady svěcení, zatloukání hřebů, a to od důst. p. děkana, p. Fr. Herbiga, c. kr. hejtmana co vládního komisaře, pak pp. kmoter a pp. kmotrů i družiček a konečně hodnostářů spolků zpěvackých. Hesla, ježto od přítomných pěvců byla vždy hlučně opětována, byla: „Láska k vlasti.“ „Láska k zpěvu.“ „Šlechtnost.“ „Vroucnost.“ „Něžnost.“ „Vytrvalost.“ „Ráznost.“ „Svornost a vzájemnost.“ „Svoboda.“ „Bratrství.“ „Jednota“ a j. v. Po vykonaném zatloukání hřebů odevzdala velect. p. Marešová, choť hospod. ředitele na panství hrab. z Clam-Martiničů, jižto vysokorodá paní hraběnka ustanovila za svou zastupitelku, slovy krátkými, avšak srdečnými prapor přednostovi, p. Dr. Wassermannovi, jenž přijav jej, děkoval štědrému dárci a odevzdal p. F. Rubši, vyzýváje jej, aby bděl nad jeho ctí a nosil jej ku slávě spolku. Přistoupivši pak družka, mladistvá sleč. M. Ptáčková, ověncila nově posvěcený prapor svěřím věncem vavřínovým, promluvic též krátce k praporníku. Tento pak přijav prapor, děkoval ještě jedenkrátě šlechtnému dárci, kmotrům i kmotrám, jakož i velebnému duchovenstvu a všem příznivcům spolku slovy vřelými, mluvě nadšeně o zpěvu vůbec a českém národním zvláště při časté pochvle, jižto mu přítomné obecenstvo štědře projevovalo. Po skončené řeči zavzněl rázný sbor od L. Procházky, „Naše probuzení,“ pod řízením pana Hellera, v jehožto ruce leskla se skvostná taktovka, jižto spolku věnovaly spanilomyslné paní kmotry. Jest z ebenového dřeva stužkou a věncem vavřínovým ze stříbra ovínutá. Na stužce nalézají se vyryta jména šlechtných dárců a den svěcení, a to: „Zpěvackému spolku „Dalibor“ od Elišky Herbigové, Terezie Klarnerové, Aloisie Wassermannové, Anny Marešové, 29. června 1863.“ Po dokončeném sboru hrnul se celý zástup v předešlém pořádku zpátky ke kostelu, aby doprovodil vel. duchovenstvo, pak přes náměstí okolo hejtmanství ku počtě c. k. úřadnictva do místnosti spolkové. Tam se uložili předešlé prapory a pak se celé shromáždění rozešlo. O akademii budoucně.

Kronika zpěváckých spolků.

** Zpěvácký spolek „Kovář“ v Čáslavi uspořádal v lázeňském sále dne 9. července 1863 hudební zábavu, jižto program byl následující: 1. Overtura. 2. „Český zpěv“ od Kallivody. 3. „Dům otcovský“ od Vogla. 4. „Vltava“ sbor od Procházky. 5. Overtura. 6. „Slib“ od Kückena. 7. „Stesk růžinky“ sbor se sóly od Bendla. 8. „Pravý Čech“ sbor od Procházky. Na to následovala taneční zábava.

** Zpěvácký spolek v Rakovníku odbýváti bude dne 11. t. m. druhou hudební zábavu. Program: I. oddělení. 1. Overtura k operě „Heiratszwang“ od B. Bradského. 2. „Modlitbička“ sbor od J. Martinovského (čestného člena spolku). 3. „Touha po domově“ píseň s průvodem piana a čella od Kalivody. 4. „Poupě a polibení“ čtvero zpěv od J. P. Martinovského. 5. Koncert pro housle s průvodem piana od Vieuxtempsa. 6. „Pozdravení pěvcovo“ sbor od Veita. II. oddělení. 1. Overtura k operě „Don Juan“ od Mozarta. 2. „Pražská-Poutnická“ čtvero zpěvy od J. P. Martinovského. 3. „Zdravas Maria“ čtvero zpěv s fysharmonikou od J. P. Martinovského. 4. „Večerní zpěv“ sbor od L. Procházky. 5. Druhý kvodlibet z národních písní od J. P. Martinovského.

** Zpěvácký spolek „Přibislav“ v Přibislavi odbýval v neděli dne 5. července besední zábavu. Program byl následující: 1. „Hlahol“ sbor od K. Bendla. 2. „Je to večer“ od Vojáčka. 3. „Koruna všech lásek“ deklamovánka od Jos. Kaj. Tyla. 4. „Píseň Šumavanů“ od P. Jirgesa. 5. „Utonulá“ od Křížkovského. 6. „Šaty co medicina“ deklamovánka od Drahoňovského. 7. „Valčík“ od Vogla. 8. „Pějme bratři“ pochod. Po té byla taneční zábava.

** Zpěvácký spolek Pelhřimovský „Záboj“ Ledečský „Buryan“ a Humpolecký „Čech a Lech“ podniknou dne 12. července výlet do Želiva. Program jest: Vokální mše od T. Haslingera v tamnějším klášterním kostele; pak při besedě sbory: „Na Prahu“ od Veita — „Staročeská“ od Škroupa — „Utonulá“ od Křížkovského — „Kalina“ od Vašáka — „Šablenka“ — „Hlahol“ od Bendla — „Tam na horách.“

** Šlapanický zpěv. spolek na Moravě, kterýž jméno „Lumír“ přijal, účinkoval dne 28. m. m. při národní besedě, která tam v místnostech „u černého orla“ snahou pp. učitelův Šlapanických uspořádána byla. Též Bučovský zpěvácký spolek „Hvězda“ byl zastoupen jedním reprezentantem. Beseda započala proslovem od J. Jahna. Zpěv. spolek „Lumír“ přednášel: „Na Prahu“ sbor od V. J. Veita; „Milénka“ sbor od Jelena; „Vltava“ sbor od J. Vogla a sbor „K bratrům“ od V. Blodeka. Dále přednášel p. C. M. Schmidt, horlivý ředitel zpěv. spolku a učitel tamnější „Kovářskou“ sólovou píseň od L. Procházky, silným svým hlasem, pak pan Peka z Brna „Cikánskou“ od Čelakovského. Po produkcí nastal tanec.

Z Prahy.

— Pan Fr. Janda, chvalně známý národovec Pardubický zaslal nám následující vypsání ceny za nejlepší žertovný sbor pro mužské hlasy, k nížto nížepsaní přátelé hudby laskavě přispěli. **Vypsání ceny** za nejlepší žertovný sbor pro 4 mužských hlasů. Je sice pravda, že máme v naší literatuře hudební několik zdařilých sborů žertovných od V. Horáka, J. L. Zvonáře, Jos. Vašáka, Ed. Nápravníka atd.; avšak počet jejich je v poměru k vážným skladbám pro 4 mužské hlasy ještě tak skromný, že se pohnuty cítíme, cenu **3 dukátů ve zlatě** za poměrně nejlepší žertovný sbor pro mužské hlasy vypsati. Sbor tento, k němuž si skladatel jakýkoliv text voliti může, nesmí býti příliš těžký k provedení a má jak nápěvem samým, tak i pikantním vedením hlasů svěží rozmar dýchat. Lhůta k zasílání konkurujících skladeb trvá od 10. lipna až do posledního září 1863.

Skladby opatřené heslem a zapečetěným listem, na němž se totéž heslo a uvnitř jméno skladatele nacházeti musí, nechť se zasílají v partituře i s jednotlivými hlasy franko p. Em. Melišovi, redaktoru „Dalibora“ v Praze v Celetné ulici, číslo 591—I., 2. poschodí, jenž pak, jak mile některé skladbě cena přiřknuta bude, skladateli cenou poctěného sboru svrchu udanou odměnu odevzdá. Soudcové, kteří o skladbách rozhodovati budou, jsou: p. Jos. Förster, ředitel kůru u sv. Trojice v Praze; p. B. Kittl, řed. konservatoria a p. Jos. Leop. Zvonář, ředitel Žofinské akademie v Praze. V Pardubicích dne 1. lipna 1863. V. Bubeník, měšťanosta; L. Werner, radní; J. Kotovic, vrchní panský Pardubického; J. Kraus, poštmistr; J. Žák, český poslanec; J. Lernet, měšťan Pardubický; J. Tomšů, poštovní úředník; V. Pospíšil, ředitel kůru, a Fr. Janda, techn. reální učitel. Žádáme všechny slovanské časopisy, by tomuto vypsání ceny místa ve svých sloupcích popřály.

— Výsledek vypsání ceny za nejlepší smutnohru a veselohru slovenskou (200 zl. za truchlohru a 100 zl. za veselohru), kterouž jistý mecenáš slovenský v 2. čísle „Sokola“ 1862 vysadil, jest následující. Smutnohry byly zaslány: „Poslední dnové Moravy“ 5 aktů — „Odrodilci“ 5 aktů — „Bitva u Rozsanovic“ 4 akty — „Bohdan Tatrín“ 3 akty — „Felician Zach“ 3 akty — „Slovenský Koriolan“ 5 aktů — Ukázka z pravosodia 14. věku, 3 akty. Veselohry: „Prvý april“ 2 akty — „Lazebník“ 4 akty — „Z jiskry bývá oheň“ 2 akty — „Škoda že je Slovák“ 3 akty. První cena nebyla žádnému kusu přiřknuta; za to však dostalo se poměrně dobrým pracím nějaké odměny, kterouž byl onen mecenáš ještě zvláště pro ten případ poslal, kdyby žádná z prací první ceny neobdržela. Poslal totiž 100 zl., ku kterýmž se ještě 20 zl. přidružilo. Z těchto 120 zl. obdržel 80 zl. původce smutnohry „Felician Zach“ 20 zl. původce smutnohry „Odrodilci“ a 20 zl. původce veselohry „Škoda že je Slovák.“ Posuzovací výbor (Jan Gotčár, Jan Francisci, Dr. Jos. Hurban, Dr. Jan Malý, Jan Polárik, Jos. Viktorin, Vilém Pauliny-Tóth) usnesli se na tom, že pozůstalých 300 zl. co cenu za nejlepší dramatiké práce vypíšu, a sice 200 zl. za smutnohru a 100 zl. za veselohru slovenskou. Lhůta k zaslání prací trvá až do 2. února 1864.

Listárna.

Slavným zpěváckým spolkům a divadelním ochotníkům! Kancelář pro opisování a překládání má pohotově: Hudba k veselohře „Obžinky“ pro 10tett v partituře za levnou cenu 1 zl. 50 kr. — „Lumpacivagabus“ hudba se všemi sbory tanci, kuplety atd. 9 zl. r. č. — „Čechův sen“ od Ilnera pro 6-, 8- neb 10tett v part. 2 zl. 50 kr. — „Vlasta“ ouvertura od Nápravníka pro orchestr; cena se řídí dle nástroje. Dále následující sbory: „Výletní“ od Abta 40 kr. — „Husitská“ od Th. Krova, pro sbor od F. Hellera 30 kr. — „Čeští manové“ od Jelena 30 kr. — Žáby a kuňky, žertovný sbor od Kalivody 60 kr. — „Král Saul“ (hum. sbor) od Kratochvíle 36 kr. — „Na vlast“ od Láblera 30 kr. — „Želachmel“ od Mendelssohna 60 kr. — „Rekův sen“ od K. Slavíka 60 kr. — Polka (sbor) od A. Sokola 30 kr. — „Komu zazpíváme“ a „Tážete se, proč jsem Slovan?“ od Soukupa po 30 kr. — Pochod (sbor) od Strebla 30 kr. — „Slovan“ od Vašáka 30 kr. — „Vltava“ (dvojsbor) od Vogla 60 kr. — „Cikáni“ od Vogla (nové) 80 kr. — „Brouk a kvítko“ sbor od J. Veita 30 kr. — „Netrpělivost“ píseň od Schuberta, pro kvartett upravil V. Hošek 30 kr. — „S Bohem“ sbor od Faista 30 kr. — „Má otčina“ od Slavíka 36 kr.